

Nærøy kommune

Helse- og sosialavdeling

Melding om vedtak

HELSE OG OMSORGSDEPARTEMENTET

Deres ref.:

Vår ref.:
2013/651-3

Saksbeh.:
Marit Pedersen, 74 38 26 37

Arkivkode:

Dato:
1.0.2013

HØRINGSUTTALELSE - ENDRINGER I PASIENT- OG BRUKERRETTIGHETSLOVEN - RETTIGHETSFASTING AV BPA

Med hilsen

Marit Pedersen
helse- og sosialsjef

Arkiv:
Saksmappe: 2013/651-2
Saksbehandler: Marit Pedersen
Dato: 17.06.2013

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
71/13	Kommunestyret	21.06.2013

Sak:	Brukerstyrt personlig assistanse - høringsuttalelse
-------------	--

Høringsnotat

<http://www.regjeringen.no/pages/38274013/Horingsnotat.pdf>

Bakgrunn

Regjeringen foreslår at personer med sterk nedsatt funksjonsevne skal ha rett til å få tjenestene de har krav på gjennom brukerstyrt personlig assistanse (BPA).

Brukerstyrt personlig assistanse er en alternativ måte å organisere praktisk bistand på. Ordningen er beregnet for personer med omfattende funksjonsnedsettelse. Målet er å bidra til at brukeren får et aktivt og mest mulig uavhengig liv til tross for funksjonsnedsettelsen. Et sentralt prinsipp for BPA-ordningen er at den er brukerstyrt. Brukeren selv, eventuelt med noe hjelp, er arbeidsleder for sine personlige assistenter. Dermed kan bruker selv innenfor rammen av vedtaket avgjøre hva assistentens oppgaver skal være, og til hvilke tider assistansen skal ytes.

Forslaget regjeringen sender på høring innebærer at rettigheten til BPA skal gjelde for personer under 67 år med stort behov, det vil si minst 25-32 timer.

Antall personer med BPA har økt jevnt gjennom 2000-tallet, og ved utgangen av 2011 var 2 904 personer med i ordningen. Kommunene har i dag plikt til å tilby ordningen, men de står relativt fritt til å bestemme hvem som skal få BPA og i hvilket omfang. Tallene viser at det er relativt store variasjoner i praksis mellom kommunene. Ved å innføre BPA som rettighet, vil de som oppfyller visse kriterier ha rett til BPA.

Samtidig videreføres dagens pliktbestemmelse om BPA for de som faller utenfor rettigheten.

Bestemmelsen om rett til brukerstyrt personlig assistanse foreslås plassert som ny § 2-1 d i pasient- og brukerrettighetsloven.

Rådmannen viser til høringsbrev av 22.3.2013 fra Helse- og omsorgsdepartementet vedrørende rett til å kunne få praktisk bistand og opplæring etter helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 annet ledd punkt 6 bokstav b) organisert som brukerstyrt personlig assistanse (BPA).

Høringsfristen er satt til 1.8.2013.

Høringsuttalelse

I rundskriv I-20/2000 Brukerstyrt personlig assistanse kommer det frem at BPA er en alternativ organisering av praktisk og personlig hjelp for sterkt funksjonshemmede som har

behov for bistand i dagliglivet, både i og utenfor hjemmet. Innen de timerammer som kommunens vedtak om praktisk bistand angir, kan brukeren i prinsippet styre hvem han/hun vil ha som hjelper(e), hva assistenten(e) skal gjøre, hvor og til hvilke tider hjelpen skal gis. Det er lagt opp til at brukeren, eller noen på dennes vegne innehar arbeidslederrollen. Tjenester som krever medisinsk faglig kompetanse skal normalt ikke inngå i BPA-ordningen. Det er ikke noe i veien for å kombinere ulike tjenester der dette gir den mest hensiktsmessige hjelpen. Tjenesten skal være en del av de samlede kommunale omsorgstjenester og knyttes til personen – ikke til boligen, og det er kommunen som i utgangspunktet skal avgjøre hvilke tjenester som er mest hensiktsmessige etter å ha lagt stor vekt på brukerens synspunkter.

Rådmannens vurdering og merknader til Helse- og omsorgsdepartementets forslag:

I Helse- og omsorgsdepartementets nye lovforslag legges det opp til at retten til å få organisert tjenester som BPA gjelder for personer under 67 år. Departementet begrunner denne begrensingen blant annet med økende andel eldre med behov for tjenester i årene som kommer, og at dette vil legge for store føringer for kommunens tjenestebudsjett. Rådmannen er kritisk til denne begrensningen av ordningen. I dag har er det mellom 5 og 10 % av brukene av BPA som er over 67 år.

Rådmannen legger til grunn at det forut for at det innvilges BPA, skal det ha blitt vurdert hvorvidt brukeren er i stand til å inneha arbeidslederrollen, eller om det er andre som er tiltenkt å ha den (som retningslinjene gir muligheter for). Denne vurderingen er uavhengig alder til tjenestemottakeren. Økende alder gir ofte økte behov for flere forskjellige tjenester, noe som utløser evaluering av det totale tjenestetilbudet og hvordan det er organisert.

Utgangspunktet for ordningen er at brukeren skal være arbeidsleder. Som følge av ovennevnte, mener Rådmannen at med en aldersbegrensning av rettighetsfestingen av BPA, er med på å svekke målsettingen med ordningen; at brukeren får et aktivt og mest mulig uavhengig liv til tross for sin funksjonsnedsettelse, og alder, for de som kan nyttiggjøre seg av den.

Videre legges det opp til at rettighetsfestingen av BPA-ordningen skal gjelde for personer med mer enn 25 timer med tjenester. Det er eksempler på kommuner som i dag har BPA-vedtak på mellom 5 og 319 timer per uke, med et gjennomsnitt på 77 timer per uke. Dette viser spennvidden i tjenestebehovet til brukerne, og viser at ordningen kan tilrettelegges med store forskjeller i rammene, med påfølgende økt brukertilfredshet som følge.

Man er kritisk til å rettighetsfeste BPA ved et gitt timetall, og mener at kommunens gjeldende lovverk og praksis er tilstrekkelig for å ivareta brukeren med hensyn til hva som er best for brukeren, og hva som er rett bruk av kommunens økonomiske ressurser.

Et annet moment er personer som bor i bofellesskap/boliger med bemanning. Som følge av sin funksjonsnedsettelse og påfølgende hjelpebehov, er disse gitt et botilbud med et tilrettelagt, og i mange tilfeller omfattende tjenestetilbud. Ofte er dette også personer med krav til medisinsk faglig og/eller miljøterapeutisk kompetanse i tillegg til praktisk bistand i hverdagen. De fleste bofellesskap er i dag organisert slik at det gir mulighet for sambruk av ressurser og en effektiv drift. Velger personer som bor i bofellesskap BPA-ordning fremfor dagens ordning, må kommunen legge om driften til en BPA-basert modell med en-til-en bemanning i aller fleste situasjoner. Dette vil svekke fleksibiliteten rundt bemanningen i bofellesskapet betraktelig, samt gi kommunen store utfordringer for å ivareta til fagligheten i tjenestetilbudet. I tillegg kommer de økonomiske innvirkningene dette vil medføre.

Rådmannen er derfor av den oppfatning at en eventuell rettighetsfesting må begrenses slik at den ikke gjelder for boliger med bemanning.

KS viser til at det ved en rettighetsfesting av BPA, vil innebære betydelige merkostnader for kommunene. Helse- og omsorgsdepartementet legger til grunn en betydelig kostnadsdrivende faktor på sikt dersom dagens ordning videreføres, men at den foreslåtte rettighetsbestemmelsen kan bidra til å dempe en slik utvikling.

Imidlertid er det stor usikkerhet rundt kostnadsspørsmålet, og eventuelt hvor store merutgiftene vil bli ved en utvidelse av rettigheten til BPA. Undersøkelser viser at kommunene innvilget til dels betydelig flere timer per uke til brukere etter at de fikk BPA. Med IPLOS-statistikk som grunnlag viser anslag at mottakere av BPA får mer enn dobbelt så mye som andre mottakere med samme behov. Selv om den foreslåtte rettighetsbestemmelsen legger opp til noen avgrensninger (natt og flere tjenesteytere), samt at lovforslaget i utgangspunktet ikke pålegger kommunene økte kostnader, er Rådmannen bekymret for de merkostnader som kommunen kan få som følge av endringen.

Konklusjon

Rådmannen konkluderer med at det er knyttet stor usikkerhet rundt de økonomiske konsekvensene ved rettighetsfesting av ordningen. På den annen side vil en rettighetsfesting av BPA styrke pasient- og brukerrettighetene. For de fleste brukere som mottar BPA, viser undersøkelser til at det er stor brukertilfredshet med ordningen. I lys av pasient- og brukerrettigheter er Rådmannen positiv til en rettighetsfesting av BPA, men er kritisk til de begrensninger som er lagt inn i forslag til lovteksten, og til de usikre økonomiske konsekvenser endringen vil få for Nærøy kommune.

Rådmannens forslag til innstilling:

Høringsuttalelsen vedrørende brukerstyrt personlig assistent, vedtas.

[--- slutt på innstilling ---](#)

Saksprotokoll i Kommunestyret - 21.06.2013

Behandling:

Joar O. Grøtting (H) fremmet følgende forslag:

Høringsuttalelsen vedrørende brukerstyrt personlig assistent, vedtas, presisert i følgende pkt. a, b, c, d og e:

- A. Nærøy kommune støtter at det blir en lovfestet rett for brukerne å velge BPA-ordningen som organisering av assistanse. Det er en ordning som bidrar til at mennesker med funksjonstap og stort bistandsbehov, kan beholde styring over eget liv.
- B. Kommunene vil innenfor en slik ordning bestemme omfanget gjennom tildeling av ressurser i form av timer. Det kommunale selvstyre og kommunens behov for prioritering av ressurser mellom ulike grupper vil bli foretatt ved tildeling av timer. For å sikre brukerens styringsrett bør timeressursene i ordningen tildeles for en lengre periode om gangen, for eksempel ett år. Da vil brukeren selv disponere timene og kunne bruke dem ut etter behov.
- C. Nærøy kommune støtter en avgrensning av en eventuell rettighetsfesting til å gjelde søkere med store og varige behov, men det bør ikke settes en grense på antallet timer. Ved å låse retten til BPA til et absolutt timetall, risikerer en at beslutningen om tjenestetilbud blir tatt uten tilstrekkelig skjønnsmessig vurdering av brukerens situasjon. Det bør i stedet utformes veileder(e) for vurdering av hva som er et stort og varig behov.
- D. Nærøy kommune mener det er nødvendig å presisere at BPA ordningen ikke er begrenset på en slik måte at de tildelte timeressursene kun kan brukes innenfor kommunens grenser. Vanlig reise, ferie, fritid og arbeidsaktiviteter i en annen kommune skal ikke føre til at brukeren må skifte assistent og søke en ny kommune om egen ordning der. I den grad det oppstår situasjoner der de gis tjenester i en annen kommune, som etter loven skulle vært betalt av den andre kommunen, bør det søkes å løses som et forhold mellom de to kommunene og ikke fremtvinge en situasjon med ulike ordninger for brukeren.

- E. Nærøy kommune mener at BPA ordningen er beskrevet i høringsutkastet som en mer begrenset ordning enn slik mange kommuner praktiserer ordningen i dag. I høringsutkastet er tjenestene delt opp i mange undergrupper, slik som helsetjenester, støttekontakt, assistanse osv. For brukeren og deres familier vil dette kunne undergrave intensjonen med ordningen, og bidra til at mange brukere med omfattende behov allikevel ikke kommer over det timeantallet som er forelått som grense for retten. Nærøy kommune er bekymret for at den fragmenteringen av de ulike bistandsordningene som høringsutkastet legger opp til, skal bli norm i kommunene og dermed at rettighetsfestingen, slik den er foreslått, i realiteten blir en svekkelse av innholdet i ordningen.

Ved alternativ avstemming mellom rådmannens forslag til innstilling og Joar O. Grøtting sitt forslag, ble Grøtting sitt forslag enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Høringsuttalelsen vedrørende brukerstyrt personlig assistent, vedtas, presisert i følgende pkt. a, b, c, d og e:

- A. Nærøy kommune støtter at det blir en lovfestet rett for brukerne å velge BPA-ordningen som organisering av assistanse. Det er en ordning som bidrar til at mennesker med funksjonstap og stort bistandsbehov, kan beholde styring over eget liv.**
- B. Kommunene vil innenfor en slik ordning bestemme omfanget gjennom tildeling av ressurser i form av timer. Det kommunale selvstyre og kommunens behov for prioritering av ressurser mellom ulike grupper vil bli foretatt ved tildeling av timer. For å sikre brukerens styringsrett bør timerressursene i ordningen tildeles for en lengre periode om gangen, for eksempel ett år. Da vil brukeren selv disponere timene og kunne bruke dem ut etter behov.**
- C. Nærøy kommune støtter en avgrensning av en eventuell rettighetsfesting til å gjelde søkere med store og varige behov, men det bør ikke settes en grense på antallet timer. Ved å låse retten til BPA til et absolutt timetall, risikerer en at beslutningen om tjenestetilbud blir tatt uten tilstrekkelig skjønnsmessig vurdering av brukerens situasjon. Det bør i stedet utformes veileder(e) for vurdering av hva som er et stort og varig behov.**
- D. Nærøy kommune mener det er nødvendig å presisere at BPA ordningen ikke er begrenset på en slik måte at de tildelte timerressursene kun kan brukes innenfor kommunens grenser. Vanlig reise, ferie, fritid og arbeidsaktiviteter i en annen kommune skal ikke føre til at brukeren må skifte assistent og søke en ny kommune om egen ordning der. I den grad det oppstår situasjoner der de gis tjenester i en annen kommune, som etter loven skulle vært betalt av den andre kommunen, bør det søkes å løses som et forhold mellom de to kommunene og ikke fremtvinge en situasjon med ulike ordninger for brukeren.**
- E. Nærøy kommune mener at BPA ordningen er beskrevet i høringsutkastet som en mer begrenset ordning enn slik mange kommuner praktiserer ordningen i dag. I høringsutkastet er tjenestene delt opp i mange undergrupper, slik som helsetjenester, støttekontakt, assistanse osv. For brukeren og deres familier vil dette kunne undergrave intensjonen med ordningen, og bidra til at mange brukere med omfattende behov allikevel ikke kommer over det timeantallet som er forelått som grense for retten. Nærøy kommune er bekymret for at den fragmenteringen av de ulike bistandsordningene som høringsutkastet legger opp til, skal bli norm i**

kommunene og dermed at rettighetsfestingen, slik den er foreslått, i realiteten blir en svekkelse av innholdet i ordningen.

--- slutt på saksprotokoll ---